

ทางการเรียนน้อย ความเชื่อนี้จะเห็นได้จากทั้งคติของเขาร้องเรียนและต่อตัวเขาเอง เพราะฉะนั้น ภารกิจขั้นต้นของครูหรือ "ผู้อำนวยความสัมภាន" ได้แก่ การสร้างกำลังใจต่อการเรียน มิฉะนั้น เขายาจะจะเลิกความตั้งใจก่อนเข้าห้องเรียน

4. จงสร้างประสบการณ์ทางบวกโดยให้ผู้ด้อยโอกาสประสบความสำเร็จในบทเรียน ขั้นต้น ก่อนที่จะขึ้นมาใหม่ เพราะความสำเร็จจะนำไปสู่ความสำเร็จ และความล้มเหลวจะนำไปสู่ความล้มเหลวต่อไป

5. ส่งเสริมผู้ให้เรียนไปตามกำลังความสามารถของตน ตามความสนใจและสามารถหาคำตอบต่อปัญหาของเขารองให้ได้ แม้ว่าผู้ให้บังคับ ครุภาระจะกำหนดเป็นแหล่งวิชาที่จะแนะนำทางเพื่อการอภิปราย หรือเพื่อการแก้ปัญหา แต่ครูไม่ควรเป็นผู้ให้คำตอบทั้งหมด หรือพยายามตอบทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่แน่ใจนัก

6. จงสร้างความพร้อมแก่ผู้เรียน เพื่อให้เขานำเสนอ อย่างให้ลำบากใจเมื่อันกับที่เขาเคยประสบครั้งก่อน ๆ ระวังอย่าเน้นการฝึกฝนโดยใช้อุปกรณ์หรือเนื้อหาที่ไม่มีความหมายในวิชาร่อง เขา จะทำให้เขานำเสนอการเรียนใหม่กับที่เขาเคยนำเสนอด้วยความครั้งก่อน ๆ มาแล้ว

7. จงให้รางวัลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ แต่พยายามอย่าให้เขารู้สึกว่า เขายุกลงโทษ เพราะความผิดหรือเขาทำหน้าที่ไม่ถูก การให้รางวัลทางใจหรือทางคำพูดหรืออื่น ๆ ก็คือภาระทำทันทีผู้เรียนทำก็ เพราะจะช่วยให้เขารู้สึกอย่างทำต่อไปนั่นได้ การลงโทษผู้ใหญ่ที่ทำให้เขามีใจจะทำให้เขายาด เกลียด อยากหลีกเลี่ยงหรือไม่ร่วมต่อไปด้วย

8. จงเตือนและทบทวนเหตุผลและ เป้าหมายของการเรียนเป็นระยะ ๆ ผู้ให้คุรุจะรู้และเข้าใจขั้นตอนในการเรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายของเข้า และรู้ว่าเขายังต้องทำอะไร อีก ไร เพื่อไปสู่ความสำเร็จนั้น ๆ ถ้าเขางงหรือลืมเป้าหมายเดิมว่าเขากำลังเรียนเพื่ออะไร และเรียนทำไม เขายาจะหมดความสนใจและหยุดกลางคันได้

นอกจากหลักการเรียนที่กล่าวมาแล้ว คูดวิน วัตสัน (Goodwin Watson) ได้รวมพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้ให้ไว้ในหนังสือ what do we know about learning ซึ่งเมื่อ นำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สถาบันสังคมประเทคโนโลยีจำเป็นจะต้องพิจารณาพัฒนาระบบการเรียนทั้ง 14 ข้อของวัตสันดังนี้ เชียร์ครี วิวิชสิริ (2534: 133-135)

1. พฤติกรรมที่ได้รับการผลักดันหรือยกย่องเชบ (Reinforcement) จะช่วยทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีก
2. แรงผลักดันที่ได้รับผลในการเรียนรู้นั้นต้องคิดตามอย่างใกล้ชิด คือยกย่องหรือชมเชบทั้งที่พิพากษารูปแบบเดียวกัน
3. การฝึกฝนทำกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ก้าวหน้าในการเรียนนั้นยังไม่พอจะต้องให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจในการประเมินตนเอง
4. การเข้มแข็งหรือลงโทษผู้เรียนที่เป็นผู้ใดผู้หนึ่ง จะมีผลตรงข้ามกับการให้รางวัล คืออาจเกิดพฤติกรรมตอบสนองตามที่ผู้สอนต้องการหรือไม่ต้องการ ทั้งบังทำลายบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
5. ความพร้อม (Readiness) จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ผู้สอนจะต้องสร้างและคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ทั้งด้านสติปัญญา ความเข้าใจ ความสนใจ ความรู้ ความสามารถด้านประสมการณ์
6. ความรู้ถูกพอยจากผลสำเร็จ เป็นแรงผลักดันเชิงมีผลต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถเรียนได้
7. ผู้เรียนจะตั้งใจเรียนดี ถ้ามีความหวังว่าเขามีความสามารถบรรลุเป้าหมายของเข้าได้
8. การให้ผู้เรียนมีล่วงร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน
9. ความลื้มเหลวในการเรียน เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้า ผู้สอนจะต้องช่วยสร้างความสำเร็จในการเรียนขึ้นต้น โดยเริ่มจากง่ายไปทางยาก
10. การสร้างความคิดรวบยอด (Concept) จำเป็นต้องบกตัวอย่างมาก ๆ หลายด้าน และเชื่อมเข้ากับประสมการณ์เดิม เพื่อความเข้าใจง่ายขึ้น
11. การพบทวนจะช่วยเพิ่มความจำ ผู้สอนควรจัดให้มีการรายงานเป็นทีมตอน จะช่วยให้เกิดความทรงจำที่ดี
12. ความรู้ใหม่ ๆ ที่เข้ากับทัศนคติ ค่านิยม ประสมการณ์ จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เร็ว

13. สอนในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ

14. ให้ผู้เรียนมีส่วนในการวางแผนการตามเป้าหมายการศึกษา มีเครื่องมือและสามารถประเมินได้

5.7 วิธีการเรียนรู้

ผู้เรียนวิชาการศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ในกระบวนการโรงเรียน มักจะมีทัณฑิติที่ไม่ดีหลายอย่าง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าไม่มีโอกาสได้เข้าโรงเรียนมาต่อหน้าหรือเคยเข้าเรียนแต่เรียนไม่จบ เช่น ไม่อยากเข้าเรียน รู้สึกว่ามีปมด้อยหรือความรู้ไม่พอ มักจะมีความท้อแท้ทั้งง่ายและออกจากโรงเรียนไปทั้ง ๆ ที่ยังไม่จบ และมีความรู้สึกว่าครุก็ผู้ประลักษณ์ประสานัญญาและไม่เข้าใจเกี่ยวกับความหมายและคุณค่าของการศึกษานี้วิตรประจำวัน ชั่งกฎงค์ อังคปรีชาเศรษฐี ได้มีความเห็น สอดคล้องกับไอลารา ครนีวาริน (2527 : 25-28) ดังนี้

วิธีการใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-Centered Approaches)

แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในการเรียนจะกระทำได้โดยส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ เข้าใจความสามารถของตนเอง และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการหากความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหานั้น การอภิปรายกลุ่ม และการคิดเป็นจังเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมตั้งกล่าวอย่างเด่นที่เกิดความเชื่อเป็นพื้นฐานเสียก่อนนั้นก็อครุและกลุ่มจะต้องสร้างนั้นให้เกิดขึ้นต่อกันเสียก่อน

แนวคิดเรื่องการศึกษา

ในปี พ.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้เริ่มทดลองโครงการ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและการวางแผนครอบครัวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการกิจเร่งด่วนสองประการคือเพื่อส่งเสริมให้ชาวนาอยู่รับเอาความรู้ใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ไปใช้ชีวิตประจำวัน และให้ความรู้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ

หลักสำคัญของโครงการที่กำหนดอยู่ในประเทศไทยนี้คือ มุ่งให้เกิดความกลมกลืนและเข้ากันได้ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม เพราะความเคร่งเครียดทางร่างกายและจิตใจอันเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างค่านิยมหรือแรงดลใจของคนกับสภาพแวดล้อมจะทำให้ไม่บรรลุตามเป้าหมายอันได้ แต่ความสมดุลจะเกิดขึ้นได้เมื่อคนสามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ หรือ

สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

วิธีการตามแนวปรัชญาและหลักปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันนี้

โกวิท วรพิพัฒน์ เรียกว่า คิดเป็น คิดว่า คิดเป็นนี้แปลความตัวว่าสามารถคิด หรือคิดได้ ซึ่ง โกวิทได้นำไปใช้สำหรับการฝึกอบรมครูในโครงการการศึกษาอนุโรงเรียนของไทย คำว่าคิด เป็นนี้อาจจะอธิบายได้ว่า เป็นการคิดอย่างวิจารณญาณและรู้จักแก้ปัญหา ส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้นี้ โกวิท ได้อธิบายอภิมาในทางปฏิบัติว่า "คนคิดเป็นจะรู้จักคิดแก้ปัญหานิชีวิตได้ อย่างมีระบบ จะสามารถพิจารณาสาเหตุของปัญหางานการตรวจสอบข้อมูลและทางเลือกต่าง ๆ รู้จักเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียโดยอาศัยค่านิยม ความสามารถและสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง และทราบว่าจะเลือกเอาวิธีแก้ปัญหាដันไหนจึงจะเหมาะสม" (ภุชงค์ อังคปรีชาเศรษฐี อ้าง จาก Kowit Varapipatana (1975: 2-3)

คนไทยเป็นพุทธศาสนิกชนและวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่ได้มาจากหลักคำสอนของ พุทธศาสนา ความทุกข์ซึ่งมีสาเหตุมาจากการความยากจนและการต้อบทั้นมา เป็นที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว แต่ โกวิท วรพิพัฒน์ (2518 : 2) กล่าวว่า การที่คนยอมรับและปฏิบัติกันยังไม่แพร่หลายก็คือ หลักวิธีการที่จะดับทุกข์หรือแก้ปัญหา เพราะมักจะพยายามลืมความรู้สึกหันหน้าไป และพูดว่าไม่เป็นไร ซึ่งคำว่าไม่เป็นไรนั้นทำให้คนไม่ยอมทำอะไร แต่ปล่อยให้เป็นไปตามสภาพหรือตามบถกรรม จึงขัดต่อการที่จะทำอะไรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นมา ปัจจุบันไม่เป็นไร เรื่องเท่าไรก็หมายความว่าคนนั้นไม่มีความรับผิดชอบที่จะทำอะไรแม้แต่น้อย แต่ในทางตรงกันข้าม คนคิดเป็น จะมีความรู้สึกรับผิดชอบที่จะ เป็นพลังของความเป็นมนุษย์วิเคราะห์และค้นหาสาเหตุของปัญหาที่ เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

การวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาคำตอบ แทนที่จะปล่อยตามบถกรรม จึงเข้ากับ หลักปรัชญาการคิดเป็น ฉะนั้น บทบาทของนักศึกษาคือช่วยให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา เพื่อให้เกิดความ กลมกลืนภายในตัวผู้เรียน

นักการศึกษาผู้ใหญ่เชื่อว่าซ่องว่างหรือปัญหานิเรื่องความรู้และการคาดทักษะในการ ทำงานไม่ใช่อุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชนบท แต่ที่เห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญคือผู้ใหญ่ ไม่ยอม เปลี่ยนแปลงและไม่ยอมเลื่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การขาดประสิทธิภาพใน การเลื่งที่จะทำอะไรสำคัญมากให้ผู้ใหญ่ต่ำตัวเองในฐานะ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงต่อ

หรือไม่เห็นทางว่าตัวเองจะ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เราต้องการคงจะไม่เกิดขึ้นจาก การให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงง่าย ๆ เท่านั้น แต่วิธีที่จะให้ความรู้และผู้เรียนพบกันจะต้องเป็น ประสบการณ์ชั้นสร้างและ เตรียมแรงจูงใจให้เกิดความรับผิดชอบมากกว่า

ทำอย่างไรจึงจะให้หลักสูตรชั้นเน้นมุ่งหมายวิชาประจําวันเพื่อจะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในจิตใจของผู้เรียนได้ ทำอย่างไรจึงจะเสนอสิ่งท้าทายและความต้องการ เฉพาะของผู้เรียน สำหรับโครงการศึกษาผู้ใหญ่หรือองค์กรปกครองเรียนที่จัดอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทนี้ถือว่าผู้ใหญ่เมืองทั้งนักเรียนโดยอาชีพ แต่เป็นชาวไร่ชาวนา ชาวประมง เป็นแม่บ้าน หรือเป็นแม่ค้า เขาไม่มุ่งหมายของตัวเองพอแล้ว เช่น เครื่องสูบบุหรี่ ไม่ทำงาน คัตtruพืชกินข้าวกล้าในนา ลูกไม่สบาย ฯลฯ ดังนั้น วิธีการในการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้ใหญ่และ เยาวชนในชนบทจึงเน้นมุ่งหมายทั้งริบ และการจัดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการเข้าใจตนเอง (Self-Actualizing Approaches)

การศึกษาเพื่อให้เข้าใจตนเองนั้นเป็นสิ่งที่จะอธิบายได้ยาก ซึ่งคำนี้ แมสโลว์เป็น คนอธิบายถึงความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ที่คงเหลือกับความจริงของมนุษย์จะต้องมาจากการ ประสบการณ์ ตัวอย่างการศึกษาวิธีการเข้าใจตนเอง ได้แก่ การอบรมปฏิบัติการครุส่องแห่ง ด้วยกัน แห่งแรกคือ การอบรมซึ่งอำนวยการโดยอันโนบินโย ขันดิเอโก และตอนนี้ มาเดือก ตามโครงการฟื้นฟูชนบทลิบิบินส์ หรือ Philipines Rural reconstruction Movement (PRRM) ซึ่งจัดให้มีขึ้นที่เมืองนูวา เอาชิ瓦 ประเทกพลิบินส์ และอีกแห่งคือการอบรมที่ เช่น รีสตรีเชตเตลเมนท์ เชลล์ ที่นิวอร์ค การประชุมทั้งสองครั้งนี้เกี่ยวกับการฝึกอบรม และพัฒนา อุปกรณ์และวิธีเรียนแบบใหม่

การทดลองในภาคสนามของการอบรมที่ลิบิบินส์นี้ได้มีการสาธิตในระดับหนูน้ำและ ให้ผู้เข้าอบรมได้ประ เมินผลแบบเรียนของกันและกัน ให้มีการใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัด วัดคุณประสพค์และ เปลี่ยนกันเป็นครูและผู้ประ เมินผลด้วย

แต่การประชุมปฏิบัติการที่ เช่นรีสตรีทัน ได้จัดผิดกันออกไป เพราะ เป็นการอบรม นักสังคมสงเคราะห์และใช้วิธีการสอนกันเองเป็นสำคัญ จากการทดลองอันหนึ่งพบว่าบัญญาเบื้องต้น ในโครงการศึกษาจะทราบได้จากการอภิปรายกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ปรึกษากลุ่มนี้มีบทบาทเพียงเล็กน้อย เท่านั้น ไตรา ศรีนิวารชัน (2525 : 50-54)

5.8 แรงจูงใจในการเรียน

เพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใหญ่เข้าร่วมโครงการ เราจะต้องเข้าใจมูลเหตุที่จูงใจให้ผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมเสียก่อน ประการแรก ต้องทราบว่าผู้ที่มาเรียนนั้นเขาเกิดเป็นผู้ใหญ่หรืออนุบาล เรายังคงรักษาความสนใจและความต้องการของเขาร่องไว้ เพราะมีภัยเงียบๆ ด้วยที่บังคับให้เข้ามาเรียน ก็ไม่ใช่เรื่องของการศึกษาในโรงเรียนนี้ ในการสำรวจและวิจัยเหตุที่ผู้ใหญ่เข้ามาร่วมในกิจกรรมได้สรุปผลดังนี้ ซึ่งได้รายงานว่า ส่องในสามของผู้ที่มาเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่านั้นมีเด็กอย่างมาก เพราะอยากรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง อีกทั้งเด็กที่มีภัยเงียบๆ ให้เด็กจากบ้านมีบ้านเดียว เด็กมีภัยเงียบๆ ให้เด็กจากบ้านมีบ้านเดียว เพราะเด็กที่มีภัยเงียบๆ ให้เด็กจากบ้านเดียว หรือบางที่ก็เพื่อจะหนีการก่อหายใจทางบ้านที่มีอยู่บ้านเดียว เมื่อเราเรียนรู้ว่าผู้ใหญ่ที่มานั้นมีแรงจูงใจหลายอย่าง ดังนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้ผู้ใหญ่ที่มาเรียนได้ประสบความสุขตามที่เข้าร่วม การจัดกิจกรรมที่มีภัยเงียบๆ ให้เด็กนั้นจะได้มีส่วนร่วม มีโอกาสสร้างความรู้รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับครุอาจารย์ และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษากันเองด้วย การจัดกิจกรรมให้มีส่วนร่วมดังกล่าวอาจจะจัดในรูปการอภิปราย และ ซึ่ง ก็ได้นำอีกว่า การอภิปรายคือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมได้มาก และจะเป็นแนวโน้มที่ผู้จัดการศึกษากลุ่มออกโรงเรียนนิยมใช้กัน เป็นอันมากด้วย

แรงจูงใจในการเรียนด้านอาคารสถานที่ สถานที่เรียนที่เป็นเกินไปหรือร้อนเกินไป จะทำให้ไม่สามารถเรียนและจะเกิดความรู้สึกทางลบ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดอุณหภูมิของสถานที่เรียนให้พอเหมาะสม จะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดี จึงขอเสนอแนะการจัดสิ่งที่จำเป็นสำหรับห้องเรียนคือ

1. ให้มีแสงไฟที่เพียงพอ
2. จัดห้องให้สะอาดและเป็นระเบียบ
3. ที่นั่งเปลี่ยนได้ให้เหมาะสมสมกับเทคนิคที่จะสอน
4. ไม่มีเสียงรบกวนที่ทำลายสมาธิของนักศึกษา
5. มีของน้ำเครื่องดื่มหรือประดับพอสมควร

สิ่งสำคัญที่สุดในงานการศึกษาผู้ใหญ่ คือ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใหญ่เข้าร่วมเรียน นักศึกษางานคนอาจมีแรงจูงใจด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตามเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและของผู้สอน

ที่จะต้องสามารถใช้หลักการทำงานจิตวิทยาและทางสังคมศาสตร์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใหญ่ อย่างเรียน และอยู่ในงานหลักสูตรการศึกษาที่เข้ามาเรียนแล้ว เรื่องแรงจูงใจของนักศึกษานี้ ควรสร้างตั้งแต่การจัดหา การเข้าเรียนระหว่างอยู่ในกิจกรรมการเรียน ตลอดจนจบแล้วก็ยังมี แรงจูงใจที่จะเพิ่มพูนหรือใช้ความรู้นั้น ๆ ให้บังเกิดผล

ประสิทธิภาพของผู้ดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่ใน จะวัดได้จากการที่สามารถทำให้ นักศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเขารือจบหลักสูตรการศึกษานิเวชานั้น สิ่งที่จะ ให้เกิดความสำเร็จดังที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่ ที่พร้อมใจทุ่มใจและจริงใจเท่านั้น ไม่ว่าจะใช้เทคนิคใด ไม่มีทางที่จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใหญ่ เข้าเรียนและประสบความสำเร็จได้ ถ้าปราศจากความพร้อมใจ การทุ่มใจ และจริงใจในงาน การศึกษานอกโรงเรียน สุวัฒน์ วัฒนาวงศ์ (2524 : 41-44)

5.9 การจัดการศึกษาของผู้ใหญ่สำหรับผู้สูงอายุ

อายุเฉลี่ยของคนไทยโดยทั่วไปแล้วจะมีอายุประมาณ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ ยานานสำหรับบุคคลที่จะสามารถสร้างสรรค์จรวดลงชีวิตให้คงทน มีคุณค่าสำหรับตนเองและ สังคมได้อย่างมากmany ในอดีตที่ผ่านมา สังคมไม่ได้ให้ความสนใจในการพัฒนาบุคคลวัยเนี๙ก และมักจะมีคำเบรีบีที่เป็นผู้สูงอายุต่าง ๆ นานา เช่น เปรียบคนวัยนี้ว่าเหมือนไม่กล้าฝืน หรือ บางครั้งมองว่า เป็นวัยที่อยู่ในระยะพักผ่อนที่รำบสูง และบังหน้าไปเบรีบีที่บันทึกเวลาไว้ รออยู่ เวลาแห่งการวางแผนของชีวิต บังหนันความเชื่อดังกล่าวกำลังจะถูกกลบล้างไป และมีความเชื่อว่า ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีคุณค่า เคยมีบทบาทสำคัญ ๆ ตั้งแต่การเป็นคุณพ่อคุณแม่ เป็นคนที่มีคุณค่า ของสังคม ตลอดจนกระทั่งเป็นที่พึ่งทางใจของลูกหลาน

การจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนถือว่าการจัดการศึกษาที่แยกประชาชน ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ทุกเพศ ทุกวัย ในลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนแก่ผู้สูงอายุ นับได้ว่า เป็นการกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของกรม การศึกษานอกโรงเรียน

การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มี 4 ประเด็นคือ

1. จัดการศึกษาและกิจกรรมเพื่อลดเสริมความเมื่นคงทางจิตใจ

2. จัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
3. จัดการศึกษาเพื่อสร้างบรรษัทภค์แห่งการพัฒนาจิตใจให้เกิดขึ้นในสังคม
4. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาค่านิยมและเจตคติที่ดีของสังคมต่อผู้สูงอายุ

การจัดการศึกษาและกิจกรรมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ โดยจัดกิจกรรม

ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพบปะกันในกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกันเอง และกลุ่มอายุอื่น ๆ เช่น ชุมชนผู้สูงอายุ ชุมชนต่าง ๆ ชุมชนกีฬา และชุมชนผู้ปฏิบัติธรรม เป็นต้น สำหรับผู้สูงอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เรื่องจะจัดให้เขาได้มีโอกาสช่วยเหลือสังคม ชุมชน หรือท้องถิ่นของเขาวง เช่น เชิญมาเป็นวิทยากร มาเป็นผู้รู้ ให้ความรู้ในการประชุม อบรม สัมมนาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังให้ดาวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เช่น การให้ดาวสารเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ วิธีการออกกำลังกาย การบริโภคอาหารที่ถูกต้อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ การเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุตามบ้านหรือสถานสงเคราะห์คนชรา ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น ในวันผู้สูงอายุเป็นอีกวันหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคงทางจิตใจ

การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถประกอบอาชีพมีรายได้เลี้ยงตนเอง กิจกรรมที่จัดคือ จัดสอนวิชาอาชีพ จัดสื่อหาดใหญ่ ประเภทเกี่ยวกับอาชีพอิสระต่าง ๆ ออกแบบแฟร์ นอกจากนี้ยังทำการสนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้ผู้สูงอายุกู้ยืมมาประกอบอาชีพ และการจัดสหกรณ์หมู่บ้าน เพื่อเป็นตลาดรองรับผลผลิตที่ผู้สูงอายุได้ผลิตขึ้น

การสร้างบรรษัทภค์แห่งการพัฒนาจิตใจให้เกิดขึ้นในสังคม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน นักศึกษา ข้าราชการ เป็นการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การละเว้นจากอบายมุข การศึกษา และนั่นหมายความ การจัดกิจกรรมจะอยู่ในรูปแบบของการจัดตั้งชุมชนและการให้ความรู้ทางสื่อมวลชนทุกประเภท

การจัดการศึกษาให้สังคมมีเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ คำเนินการในลักษณะ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจของผู้สูงอายุ และบุคคลทั่วไป ได้สะท้อนความรู้สึกของคนทางสื่อมวลชน

กลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้สูงอายุทั่วไป

2. ผู้สูงอายุที่มีสภาพปัญหาเฉพาะ เช่นได้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง และมีรายได้น้อย ผู้สูงอายุที่อยู่ตามสถานสงเคราะห์คนชรา และผู้สูงอายุที่เป็นชนกลุ่มน้อย

3. ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถ มีประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ และพร้อมที่จะช่วยเหลือลังค์ และประทุมชาติได้

4. ประชาชนทั่วไป ครอบครัว และลูกหลานผู้ใกล้ชิด ผู้สูงอายุ

หน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาก่อนโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ หน่วยงานสังกัดกรมการศึกษาก่อนโรงเรียน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กองพัฒนาการศึกษาก่อนโรงเรียน กองแผนงาน กองส่งเสริมปฏิบัติการ ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา ศูนย์การศึกษาก่อนโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษาก่อนโรงเรียนจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถาบันผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย กรมประชาสงเคราะห์ สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

การจัดการศึกษาก่อนโรงเรียนแก่ผู้สูงอายุจะสำเร็จและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุได้ เพราะเกิดจากการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ และเอื้อเพื่อจากหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนตัวของผู้สูงอายุเอง ดังนั้น กรมการศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากทุกฝ่าย ให้โปรดร่วมมือร่วมใจกันในการจัดการศึกษา และกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มนี้ที่มีคุณค่าต่อสังคม อันจะสืบกันไป (2535 : 292-294)

5.10 จิตวิทยาเกี่ยวกับผู้ใหญ่

การจัดสอนผู้ใหญ่นั้น ผู้จัดจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะของผู้ใหญ่ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยเฉพาะในปัจจุบัน เราถือว่าครูไม่ใช่ผู้สอน ครูไม่ใช่ผู้ให้ความรู้โดยตรงแก่นักเรียน แต่ครูเป็นเพียงผู้แนะนำทาง เน้นผู้จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ครูต้องมีความเห็นใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเป็นประการแรก ครีเรือน แก้วกังวลด (2530 : 101)

เนื่องจากการศึกษาผู้ใหญ่ในรูปแบบเรียน ในประเทศไทยเราครูโรงเรียนผู้ใหญ่ส่วน

มากเป็นครูที่สอนเด็ก มีความชำนาญในการสอนเด็ก รู้หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก ถึงแม้ในต่างประเทศก็มีลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครูสอนผู้ใหญ่ยังนำวิธีสอนที่เคยใช้ในเด็กมาใช้กับผู้ใหญ่ หลักสูตรวิธีการสอน อุปกรณ์ ตลอดจนถึงการวัดผล ก็เรียบແນนที่เคยใช้กับเด็ก จึงทำให้การเรียนของผู้ใหญ่ได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยเหตุเรื่องนี้การที่จะ เข้าใจผู้ใหญ่ได้ต้องหันหนึ่งก็คือการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ซึ่งอาจสามารถทำให้ครูที่เคยรู้เรื่องเด็กดีแล้วเกิดความเข้าใจผู้ใหญ่ขึ้น และในที่สุดก็สามารถปรับปรุงการสอนของตนได้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน คือผู้ใหญ่ได้สมความมุ่งหมาย

ด้านจิตวิทยาจิตใจของผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากเด็กอยู่หลายประการ ความคิดที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ของความตื้นความชัด เป็นสิ่งที่ผ่อนผันมากกว่า มากที่จะเปลี่ยนแปลง เพราะผู้ใหญ่ได้ผ่านประสบการณ์มานาน จนสามารถสร้างความรู้สึกฝังแน่นในจิตใจ ความสำเร็จ ความล้มเหลวในชีวิต เป็นสิ่งที่สร้างความรู้สึกแก่ผู้ใหญ่อยู่ได้นานกว่าเด็ก ดังนั้น การที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดความรู้สึกของผู้ใหญ่ในสิ่งใหม่ ๆ ในการเรียนรู้จึงต้องใช้เวลานาน จึงให้ผู้ใหญ่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ให้รวดเร็ว เช่นเดียวกับการเรียนรู้ของเด็กจึงเป็นภาราก

ในแง่ความรู้สึกเกี่ยวกับเวลา ผู้ใหญ่จะมีความรู้สึกแตกต่างจากเด็กในแง่ที่ผู้ใหญ่เมื่อคิดหรือเรียนรู้อะไรก็ประسังที่จะนำสิ่งนั้นไปใช้ปฏิบัติจริง ๆ ได้ เพื่อจะได้เห็นผลจริง ๆ ตามหลักการเรียนรู้ แต่เด็กจะมองไม่ผ่านในสิ่งที่นำไปใช้ในอนาคต

ความรู้สึกของผู้ใหญ่ที่มีต่อครูก็แตกต่างจากเด็ก ผู้ใหญ่มาเรียนนั้นมีฐานะทางการเงินสังคม อาชญาภาพด้านอาชญาภาพ ซึ่งไม่เหมือนกันเมื่อเทียบกับครู อาจจะด้อยกว่าหรือดีกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนบางครั้งอาจเป็นสอง เป็นพี่ หรือป้า อา เมย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ การปฏิบัติตัวของครูในบางโอกาสอาจอยู่ในฐานะ เป็นครู หรือบางครั้งเป็นสมาชิกของกิจกรรมที่จัดขึ้น การที่จะให้ผู้ใหญ่มีสภาพเหมือนเด็กนักเรียนอยู่ตลอดเวลา นั้นย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นอย่างมาก

ความรู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่และตัดสินใจตอนสอง ผู้ใหญ่ทำได้ดีกว่าเด็ก ผู้ใหญ่ต้องมีอิสระในการตัดสินใจด้านตนเอง และตัดสินใจเลือกแนวทางด้านตนเอง และการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสมกับหมุนเวียน ส่วนเด็กนั้นกับการที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากพ่อแม่และผู้เกี่ยวข้อง การตัดสินใจและการเลือกแนวทางปฏิบัติยังไม่คิดพอ โดยเฉพาะในวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร

ลักษณะความสำคัญของผู้ใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับเด็ก การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจิตวิทยาของผู้ใหญ่และเด็กในประเทศไทย บังน้อบมาก ความรู้ในเรื่องนี้มักได้จากประสบการณ์ของครูของเป็นส่วนใหญ่ หรือมีนักศึกษาจากการศึกษาค้นคว้าโดยเฉพาะ ดังนั้น เรื่องเกี่ยวกับจิตวิทยาผู้ใหญ่จึงยังอยู่ในขั้นเรียนเริ่มต้นเท่านั้น ครูโรงเรียนผู้ใหญ่จำเป็นต้องพยายามสังเกตพิจารณา เปรียบเทียบแบบลักษณะสำคัญระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ประกอบไปด้วย แต้มข้อควรระลึกเสมอ อีกประการหนึ่งก็คือ ลักษณะสำคัญของผู้ใหญ่ที่กล่าวต่อไปนี้ คือว่า เป็นลักษณะกลาง ๆ ส่วนรวม ความจริงแล้วผู้ใหญ่แต่ละคนย่อมมีลักษณะแตกต่างกันไป มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง ภูษังค์ อังคปรีชาเศรษฐี (2527 : 61-70)

ทางร่างกาย

วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต หลังจากนี้เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ สภาพร่างกายจะค่อยเลื่อนไปตามลำดับ ประสานสัมผัสที่เคยเป็นสื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น ตา หู คอ จมูก น้ำมูก ฟัน ฯลฯ ผู้ใหญ่มักมีโรคภัยไข้เจ็บประจำตัว ความต้องการทางร่างกายเกี่ยวกับอาหารการกินก็แตกต่างไปจากเด็กมาก

ความเสื่อมของร่างกายด้านต่าง ๆ ข้างต้น มิได้หมายความว่าจะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จำนวนมากยังมีความจำเป็นจะต้องศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้กับความต้องการ ความเปลี่ยนแปลงของคนกับสังคม สมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่าง อาจเป็นได้ 3 ทางคือ

1. การไม่ได้ใช้หรือการไม่ได้ปรับปรุงความสามารถเพิ่มเติมให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
2. โรคภัยไข้เจ็บเบี่ยงเบี้ยนได้
3. การขาดความสนใจในการเรียน

ดังนั้น หากผู้ใหญ่ได้รับการห่วงใยข้อนพร่องทั้ง 3 ประการแล้ว การเรียนของผู้ใหญ่จึงมีสมรรถภาพดี

ทางค่านอารมณ์

ผู้ใหญ่มีอารมณ์มั่นคงกว่าเด็ก แต่เมื่อผู้ใหญ่มาเข้าเรียนหรือเบลี่ยนแปลงฐานะมาเป็นผู้ฟัง เห็นสิ่งใหม่ในชีวิต ผู้ใหญ่บางคนเคยประสบความล้มเหลวในชีวิตการเรียนเมื่อเข้ามาเป็นนักเรียนก็เกิดความกลัวว่าจะเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร การทดสอบต่าง ๆ ของครูที่ใช้ในการ

ประเมินผลจึงต้องระมัดระวังการอธิบาย การตอบคำถามของครูในชั้นเรียน ผู้ใหญ่กล่าวไม่ถูกต้อง และเกิดความละอายต่อครูและเพื่อนฝูงให้ด้วยกัน

ทางค้านสังคม

ผู้ใหญ่ประสมการณ์มากกว่าเด็ก ผู้ใหญ่เคยผ่านชีวิตครอบครัวในฐานะพ่อแม่เคยผ่านชีวิตการทำงานในฐานะตัวแทนและรับผิดชอบต่าง ๆ มาแล้ว ประสมการณ์เหล่านี้อาจล่ามได้ว่าอนาคตมีมากกว่าเด็กแล้ว ผู้ใหญ่ได้พบเรื่องราวต่าง ๆ มากชนิดกว่าเด็ก ประสมการณ์ต่าง ๆ ของผู้ใหญ่ได้รวมไว้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เมื่อก่อน ก็สิ่งที่พบเห็น เช่นเดียวกัน ผู้ใหญ่ต่ำคนบังถือเป็นของตนเองไม่เหมือนกันคือมองสิ่งต่าง ๆ ในคละแยะ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับค่านิยมของแต่ละบุคคล ประสมการณ์เดิมที่ได้จากสังคมผู้ใหญ่บางอย่างเป็นประโยชน์ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ได้ดี แต่บางอย่างอาจบั่นทอนและขัดขวางการเรียนรู้อีก เช่น อภิปราย การใช้อุปกรณ์ การสาธิต การแสดงประชามติ การให้ทดสอบ วิธีสอนต่าง ๆ ควรเลือกให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการเรียน การบรรยายนำมายังการแนะนำบทเรียน ก็ยังมีประโยชน์อยู่มากกว่าการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ประสมการณ์เดิมซึ่งมีอยู่แล้วผสมผสานกับประสมการณ์ใหม่ ความรู้สึกใหม่ ๆ เจตคติใหม่และความคิดรวบยอดใหม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแนววิธีการที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ผู้ใหญ่

5.11 จิตวิทยาในการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่

ประเดิมสำคัญของจิตวิทยาในการเรียนของนักเรียนผู้ใหญ่ ที่ควรคิดและปฏิบัติอาจสรุปได้จากการต่อไปนี้

จะไร้ศักดิ์สูงสุดของจิตวิทยา คำรามนี้ดูเหมือนจะ เป็นคำรามทางด้านปรัชญา มากกว่าทางด้านจิตวิทยา แต่คำตอบของคำรามนี้จะได้มาจากอิทธิพลของคุณค่าสังคมและบุคคล ทำให้ผ่านมา ระบบการศึกษาเริ่มมีบทบาทตั้งแต่บุคคลซึ่งเห็นคนเป็นเครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ กิจกรรมทั้งหลายเกิดจากแรงผลักดันภายนอก ผู้รู้เป็นผู้กำหนดวิธีทางที่คนอื่นต้องปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาในระบบมีก็คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรม สร้างคนให้เป็นไปตามแบบที่สังคมต้องการ ผลงานการศึกษาในระบบมีก็คือ หลักสูตรการศึกษาที่เน้นในด้านเนื้อหา

การศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อเรียนรู้ภาษาที่เร็ว ๆ นี้ เห็นคนเป็นสิ่งมีชีวิต (organismic model) ก้าวสืบต่อ เห็นคนเป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีการเจริญเติบโตและพัฒนาและคน เป็นผู้เรียนผู้ปฏิบัติกรรมมากกว่าจะเห็นคนเป็นที่รวมกิจกรรมซึ่งรับจากแรงผลักดันภายนอก ผู้รู้ เป็นผู้สร้างสรรค์และปฏิบัติกรรมนั้น ๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษาตามระบบนี้ คือการส่งเสริม ให้ทุกคนเป็นผู้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานการศึกษาของระบบนี้ คือหอหลักสูตรที่เน้นวิธีการเรียน มากกว่าผลการเรียนและความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง และเน้นประสานการณ์ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนามากกว่าจะเน้นบทบาทของผู้รู้ ซึ่งเป็นแหล่งพัฒนา

สำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ คุณมีความเห็นแตกแยกกันใน 2 ระบบ ค้านหนึ่งยังดีเนื้อหา อีกด้านหนึ่งพยายามตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อาจจะ เป็นไปได้ว่าตามหน้าที่ของตน คนหนึ่งเป็นเพียงเครื่องจักร และทางการศึกษาควรจะรูปแบบเครื่องจักร ถ้าเป็นเช่นนี้คุณเรา จะเป็นต้องรู้อย่างถ่องแท้ว่ามีหน้าที่เหล่านี้ มีอะไรบ้าง เพื่อที่เราจะได้กำหนดบทบาทของการศึกษา หรืออาจเป็นได้ว่า แบบที่เน้นการเป็นเครื่องจักร หมายสมกับศีวะรรษ์ที่เปลี่ยนแปลง ทางสังคมเป็นไปอย่างเชื่องช้า เมื่อ้อนเต่าคลาน แต่ที่จริงแล้ว การเปลี่ยนแปลงเป็นไป อย่างรวดเร็วภายในช่วงชีวิตหนึ่ง คนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่น้อย และด้วยเหตุนี้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาในปัจจุบันจึงควรเป็นการผลิตผู้เรียนที่ฝึกอบรมด้วยวิธี

การพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ในภายหน้า จะเป็นอย่างช้า ๆ ถ้าไม่สนับสนุนการศึกษามา ตลอดชีวิต รวมไปถึงการสนับสนุนการศึกษาระบบที่ผู้เรียน ให้เห็นนโยบายการผลิตผู้เรียนที่ เป็นผู้ฝึกอบรมด้วยวิธีด้วย

อีกประ เดินหนึ่งที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ อะ ไรมาก่อนมาหลังระหว่าง การจำกัดความยากจน และผู้ไม่รู้หนังสือกับการช่วยให้ผู้ถูกข่มขู่ว่า เขาถูกข่มคู่

การปรับปรุงการเรียนรู้ การสอนให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่ เมื่อทราบลักษณะสำคัญบาง ประการของผู้ใหญ่ ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมแล้ว ครุชี้รับผิดชอบส่วนหนึ่งในการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยให้สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของผู้ใหญ่ จึงควรขอเสนอแนะดังนี้

1. ใต้ะ เก้าอี้ ควรให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ควรหลีกเลี่ยงโต๊ะของเด็กที่จะนำมาใช้ ในชั้นเรียนของผู้ใหญ่

2. กระดาษคำ แสงสว่าง ขนาดของตัวหนังสือ ควรให้ชัดเจน เพราะประสาท

สัมผัสของผู้ใหญ่เลื่อมโถร์ตามสังขาร

3. การยอมรับในความบกพร่องของร่างกาย การเจ็บไข้ของผู้ใหญ่และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ควรเบิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้ใช้การฝึกความสามารถที่มีอยู่เดิม นอกเหนือนั้น การจะให้ผู้ใหญ่ทำอะไร ต้องพากันสร้างความสนใจและความศรัทธาเลิยกล่อน

4. ครูต้องอดทนต่อการที่ผู้ใหญ่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ควรเบิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระไม่ควรบังคับหรือจุงใจให้เห็นด้วยครู ควรเบิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอาศัยความคิดเห็นของตนเอง จากการอ่าน จากครู หรือเพื่อนด้วยกันมาเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ

5. เนื้อหาของวิชาที่เรียน ควรให้สอดคล้องกับมุ่งหมายในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ได้

6. การวางแผนและการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน คือผู้ใหญ่ควรวางแผนตัวให้เหมาะสมสมกับฐานะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น การเป็นกันเอง เห็นอกเห็นใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้น

7. การลงโทษโดยวิธีการใด ๆ ควรหลีกเลี่ยง การยกบ่องชมเชยควรใช้ให้เหมาะสมกับโอกาส การชมเชยด้วยวาจาอย่างตรงไปตรงมาก็ได้ การชมเชยที่เกิดจากความจริงก็ได้ น่าจะแก้ไขไม่ใช่บ่อยจนทำให้รู้สึกว่าการชมเชยเป็นของธรรมชาติ

8. การจะให้ผู้ใหญ่ตอบคำถามหรือภาระที่ต้องหน้าทาย คน บ้างครั้งจะทำได้ยาก เพราะผู้ใหญ่แต่ละคนบ่อมร่วงวินิจฉัยเองพูดอะไรมิด ๆ การให้ผู้ใหญ่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมจึงนิยมให้ปรึกษากันเพื่อน ๆ ก่อน

9. การสอนด้วยการบรรยายอย่างเดียว ควรเปลี่ยนมาเป็นการบรรยายประกอบ เทคนิค

5.12 การแนะนำในโรงเรียนผู้ใหญ่

ในปัจจุบันการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งรัฐบาลก็ได้ให้บริการสนับสนุนอย่างเต็มที่ จะสังเกตเห็นได้ว่ามีนักศึกษาผู้ใหญ่และมีโรงเรียนที่เปิดสอน

นักศึกษาผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การแนะนำเป็นงานที่ให้บริการแก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในเรื่องการศึกษา ช่วยให้สามารถแก้ปัญหา และสามารถช่วยคนเองได้ การศึกษาผู้ใหญ่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีบริการในด้านประสิทธิภาพของบุคคล จึงควรให้ครุและโรงเรียนได้ใช้หลักและวิธีการแนะนำความคุ้มกัน ไปกับการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ด้วย ก่อนที่จะวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมการแนะนำในโรงเรียนผู้ใหญ่ จะเป็นจะต้องทราบลักษณะทางประการของนักศึกษาผู้ใหญ่บ้าง พอกล่าว นักศึกษาผู้ใหญ่มีลักษณะทางประการที่แตกต่างจากนักเรียนในภาคปกติอย่างน้อย 3 ประการ

1. นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนจบจากการเรียนในภาคปกติ แต่อายุในเกณฑ์ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ได้ คืออายุย่างเข้าปีที่ 15 และมีวัยที่จะเข้าเรียนได้มีนักศึกษาอีกล่วงหนึ่งเป็นผู้มีอาชีพแล้ว บางคนมีภาระและมีบุตร
2. นักศึกษาในระดับเดียวกัน มีอายุและประสบการณ์ที่แตกต่างกันมาก บางโรงเรียนก็มีนักศึกษาเป็นมีภาระส่วนใหญ่ด้วย
3. นักศึกษาส่วนมากจะมีแรงจูงใจในการเรียนค่อนข้างสูง ที่กล่าวเช่นนี้เดันเมษฐานจากเหตุผล 2 ประการ คือ เป็นการเรียนโดยความสมัครใจ "ไม่มีใครบังคับ" และผู้เรียนต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา แต่ก็มีบางคนที่มีแรงจูงใจน้อย และมีเหตุผลทางประการที่ทำให้ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร

กิจกรรมต่าง ๆ ของการแนะนำที่จะจัดขึ้นในโรงเรียนผู้ใหญ่ พิจารณาตามลักษณะบริการและการแนะนำ ดังต่อไปนี้

1. บริการสำรวจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อสำรวจให้รู้จักผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ยิ่งขึ้น เทคนิคหรือวิธีการที่ใช้สำรวจมีหลายอย่าง เช่น
 - การพูดคุยเป็นการส่วนตัว
 - การเปย์มื้อกลางคืน
 - การสังเกต
 - การสัมภาษณ์

- การให้เชิงอัคชีวประวัติ

เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้มีหลากหลาย เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม ระเบียน พฤติกรรม ระเบียนสะสม ข้อมูลหรือรายละเอียดที่สำรวจ เช่น ประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว และสภาพแวดล้อม สุภาพ ผลการเรียน ความสนใจ ความสามารถพิเศษ การสำรวจผู้เรียน เป็นระบบทุกคล มีความนุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อให้ครูหรือโรงเรียนได้รู้จักผู้เรียนในด้านต่าง ๆ และจัดกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริมความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ ด้วย

2. บริการสนเทศ เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ให้กับสารต่าง ๆ เช่น ให้ทราบเกี่ยวกับสถานที่ภายในโรงเรียน วิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดสอน การวัดผลแต่ละวิชา ข่าว หรือเรื่องราวที่น่าสนใจต่าง ๆ ที่ผู้เรียนควรทราบ แม้ว่าจะมีการสอนในห้องเรียนในหลักสูตร หรือไม่ก็ตาม ลักษณะของกิจกรรมบริการสนเทศ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการประชุม เช่น ประชุมพัฒนาศรี การปฐมนิเทศ การจัดแสดงป้ายนิเทศ การจัดรูปเอกสาร และบทความ การจัดให้มี การบรรยาย การอภิปราย การจัดโต๊ะที่ การจัดฉายภาพบนจอ投影 การศึกษานอกสถานที่ การจัดแสดงนิทรรศการกิจกรรมของบริการสนเทศ เป็นกิจกรรมที่มองเห็น การกระทำได้清และมัก จะตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นส่วนมาก ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลิน

3. บริการให้คำปรึกษา เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่วนมากมักจะ เป็นมุ่งมาดเฉพาะบุคคล หรือถ้าในกลุ่มนี้มีมุ่งมาดอยู่บ้างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ก็อาจจะจัดให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มได้ ในด้านทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา หากผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาได้ทราบและได้รับการฝึกอบรมก็จะช่วยทำให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาที่ดีได้

4. บริการจากตัวบุคคล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยผู้เรียนให้เลือกวิชา และเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตน บริการนี้มุ่งจะสนองความต้องการความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้กิจกรรมของบริการนี้อาจจัดทำงานให้ผู้เรียนในตอนบีบภาคหรือพิจารณาให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน

5. บริการติดตามผล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อติดตามผลการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ที่ครูหรือทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนไปแล้ว ว่าได้ผลเป็น

อย่างไร การติดตามผลอาจจะกระทำกับผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วว่าได้ผลเป็นอย่างไร การติดตามผลอาจจะกระทำกับผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงการดำเนินงานในด้านการแนะแนวให้ดียิ่งขึ้น วิธีการติดตามผลอาจใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือใช้วิธีอื่นใดตามที่เห็นสมควร

6. บริการชั้น ๆ ในที่นี้หมายถึงกิจกรรมใดที่โรงเรียนจัดขึ้น แต่ไม่อยู่ในลักษณะของบริการดังที่กล่าวมาแล้ว เช่น การวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานของการแนะแนวของโรงเรียน เพื่อให้ทราบถูกต้องและข้อมูลบางประการที่จะนำมาปรับปรุง การดำเนินงานให้ดีปัจจุบัน เป็นต้น พงษ์พรรดา เพพส์เมธานนท์, (2527 : 35-38)

5.13 ข้อเสนอแนะ กิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ไทย

นโยบายของรัฐบาลในอันที่จะส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ได้วันการศึกษา โดยการเปิดสอนการคึกคักผู้ใหญ่กันนั้น ประสบการณ์ทางการค้ากัน นับถึงแต่การประชาสัมพันธ์ ชักชวนให้ผู้ใหญ่มาเข้าเรียน การจัดทำสถานที่เรียน การคิดหาวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และนักเรียนที่เป็นนักเรียนในหมู่นี้คือทำอย่างไรเราจะจัดให้นักศึกษาเหล่านี้เขียนต่อไปจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทั้งนี้ เพราะสถิติการหยุดการเรียนกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่กันนี้มีเป็นจำนวนมาก ปัญหานี้ถ้าปล่อยทิ้งไว้ก็จะเรื่องรบกวนต่อการแก้ไข จะนั้น ครุและผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษาของชาติ ควรจะร่วมมือกันจัดปัญหานี้ให้หมดไป โดยทั่วไปการมาเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่กันนี้ มาเรียนด้วยความสมัครใจ เพราะโดยที่จะรับผิดชอบเชิงวิชาตันเองได้ แต่ขณะเดียวกันนักเรียนนี้ก็ยังคงเป็นนักเรียนในครัวเรือนด้านครัวเรือน ด้านการเรียนการสอน ด้านสุขภาพอนามัย หรือด้านอื่น ๆ ลักษณะที่ขาดไม่ได้คือการศึกษา ไว้เพียงแค่นั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมเป็นภาระที่จะชักชวนให้กลับมาศึกษาใหม่ เพราะเขาย่อมเกิดความท้อแท้ ประกอนกับอายุและเพื่อนฝูง ประการสำคัญ ถ้าปัญหานี้เกิดขึ้นเป็นปัญหาด้านการเรียน เขายังหมดความเชื่อมั่นในตนเอง ก็ต้องปูมดความไม่มีความสามารถพอที่จะเรียนต่อไปได้ จะนั้น ครุจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจนักศึกษาเหล่านั้น พร้อมเสมอที่จะให้กำลังใจ คำแนะนำ ชี้ให้เห็นจุดหมายว่า เมื่อสำเร็จแล้วจะสามารถอ่านออกเขียนได้และมีอาชีพมั่นคง แต่การที่ครุจะเข้าใจนักศึกษาผู้ใหญ่นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะนักศึกษาที่ใหญ่ส่วนมากที่สูงมานะ

ทึบในตัวเอง “ไม่ต้องการที่จะ เปิดเผยปัญหาส่วนตัวให้ผู้อื่นทราบได้ง่าย ๆ วิธีการต่อไปนี้จะช่วยให้ครูเข้าใจเขาเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น”

1. สนองความต้องการทางร่างกาย

1.1 พยายามชี้แจงถึงความเสื่อมของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติหรือภัยแห่งธรรมชาติของทุกคน พยายามอย่าให้เรื่องที่พูดเป็นเรื่องที่อ่าให้เกิดความละอายแก่นักศึกษาได้ เพราะถ้านักศึกษาเก็บมาคิดว่า เป็นข้อกพร่องหรือปมดื้อของตนเอง จะกลับเป็นความกังวลใจ อายเพื่อนฝูง ปัญหาที่กล่าวมานี้ได้แก่ สายตาสั้น สายตายาว ปัญหาเกี่ยวกับฟันและหูตึง เป็นต้น ฉะนั้น ครูควรบอกให้ทราบว่าการที่นักศึกษาจะส่วนรวมหากอ่านหนังสือหรือมองลอดแผล หรือยืนถ่านประ毗คที่กำลังสนใจอีกรึ หรือใส่พันปลอม “ไม่ใช่เรื่องแปลก ครูต้องใช้ความสังเกตลักษณะจากการอ่านหนังสือของนักศึกษาว่า เป็นอย่างไร ซึ่งครูอาจจะพยายามปัญหา และให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประ毗คที่นักศึกษาอย่างมากก็ได้

1.2 ถ้าเป็นไปได้ ครูอาจจะขอความช่วยเหลือจากหน่วยแพทย์ เคลื่อนที่หรือสถานีอนามัยประจำอำเภอ ตำบล ให้มาทำการตรวจสุขภาพของนักศึกษา เป็นครั้งคราว เพราะนักศึกษางานคนอาจจะ “ไม่ค่อยห่วงสุขภาพของตัวเอง บางครั้งกลัวหมอ” ในกรณีที่มีนักศึกษารักษา “ไม่สมประกอบ” เช่น หูตึง สายตาสั้น ตาบอดสี เหล่านี้ ในการสอนของครูจะระรุ ครูอาจจะต้องพูดช้า เจ็บเนืองสือตัวโต อ่านง่ายเพื่อให้เป็นที่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง เพราะถ้าหากนักศึกษาเกิดการเข้าใจผิด อ่านผิด อาจทำให้เป็นทึบขั้นแก่เพื่อนฝูงได้ อีกกรณีหนึ่งคือ เรื่องการใช้กำลังกล้ามเนื้อของนักเรียน ซึ่งอาจจะเคยชินต่อการทำงานหนัก เช่น ยกของ จับค้อน ขวนjob แต่เมื่อมาเข้าเรียนใช้กำลังจับของเบา ๆ เช่น ปากกา ดินสอ กล้ามเนื้ออาจจะทำงานไม่ปกติ เช่น มือการสั่น จิตเด็นไม่ตรง เป็นต้น ฉะนั้น ครูจึงควรให้นักศึกษามีโอกาสฝึกชนิดค่อยเป็นค่อยไป

2. ให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจที่จะ เรียนรู้ เป็นความรู้สึกของแบบทุกคนที่มักจะมีความประหม่า กลัวต่อสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น นักศึกษาที่ไม่รองเรียนเป็นวันแรก ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างมักแปลกและน่ากลัว โดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีโอกาสได้เรียนมาตั้งแต่เด็ก หรือได้เรียนมากก็จะมีปัญหาหลายอย่าง เช่น สอนตก ขาดเรียน ขาดสอบ “ไม่ชอบครู” ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อาจกลับเป็นความกลัวติดต่อเรื่อยมา เกิดมีทัณฑ์ที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ ใน

ระบบแรก ๆ ของการเริ่มต้นเรียน ครุภารทากทางช่วยเหลือบัง ดังนี้

2.1 ให้ความเป็นกันเองและทักทายนักศึกษาอย่างสนใจสัมม พูดแนะนำป้องใจ เมื่อนักศึกษามีปัญหา ในระบบ เริ่มต้นนักศึกษาต้องการเพื่อแนะนะบรรยายการสอนอุ่นเป็นกันเอง มากที่สุด ซึ่งครุและเจ้าหน้าที่แนะนำจะมีส่วนช่วยได้อย่างมาก

2.2 สร้างแรงจูงใจให้กับนักศึกษา ก่อน เพราะนักศึกษาส่วนมากที่เข้าเรียน มักมีความประถานาที่จะพัฒนาตนเอง และครอบครัวให้ดีขึ้น โดยต้องการให้เก็บผลทันตา เขา มักกังวลกับเนื้อหาของวิชาที่สอน ในปัจจุบันเสมอ “ไม่ค่อยนึกถึงเวลาข้างหน้าเท่าไหร่นัก” ดังนั้น จึงควรจูงใจโดยการกล่าวถึงผลสำเร็จในอนาคต หรือกล่าวถึงนักศึกษาที่ได้รับผลสำเร็จไปแล้ว ให้เป็นตัวอย่างว่ามีผลดี หรือมีประโยชน์อย่างไรบัง ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีกำลังใจเรียนต่อไปได้

3. ให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองร่วมหรือมีความสำคัญในเรียน เสียงที่จะช่วย ให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีพากพ้องมีความเป็นพากเดียวกันกับเพื่อนร่วมห้องหลาย เพราะ ถ้าหากปล่อยให้นักศึกษาคนใดคนหนึ่งคิดว่าตนแบกละลาจากบุคคลอื่น นักศึกษาคนนั้นคงจะ อบยุ่ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ไม่ได้ วิธีที่ครุภารทาก็คือ

3.1 ทางทุงช่วยให้นักศึกษามีความสนใจสัมมคุนเคยกันให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้
3.2 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนเนื้อหาของวิชาให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
 เพราะระบบแรก ๆ นั้น นักศึกษากำลังมีความกระตือรือร้นอย่างเรียน อย่างที่จะให้ได้เก็บผล ทันตา จะนั่น อัตราเฉลี่ยของการเรียนรู้ในระบบต้น ๆ นักศึกษาจะรับได้มากที่สุด

4. ให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและความสามารถ นักศึกษาผู้ใหญ่ทุกคน ต่างต้องการที่จะมีความรู้สึกภูมิใจ อย่างให้คนอื่นยกย่องหรืออย่างน้อยให้มีการรู้สึกว่าตน เองก็มีคุณค่า เทียบเพื่อนฝูง ถ้านักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองเก่งพอสมควร “ไม่ด้อยกว่าผู้อื่น” ก็จะ เกิดแรงผลักดันให้มีมานะ เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้เราอาจจะใจให้ผู้เรียนแสดง ออกได้โดย

4.1 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสชี้ช่องกับความสามารถและความเป็นอยู่ของตน เพราะในบางครั้งนักศึกษาอาจมีความคิดว่า ตนเองมีฐานะด้อยกว่าผู้อื่น ทางออกที่จะช่วยแก้ ความนึกคิดของนักศึกษาทางหนึ่งก็คือ ครุภารทากล่าว “ถ้าเรารู้ภาระน้ำดื่มน้ำของเรารู้สึกว่า ตัวของเรางดงาม เป็นอย่างไร ให้สั่งเกตกริยาของผู้อื่นที่แสดงต่อเรา” ซึ่งหลังจากนั้น ครุภารทาก

โอกาสสุดท้าย ให้ความสนใจสัมม พูดจาอย่างสุภาพ อาจจะทำให้นักศึกษาได้คิดว่าตนเองก็ได้รับความยกย่องนับถือจากครูและเพื่อนฝูงเช่นกัน

4.2 ในบทเรียนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถให้ผู้อื่นเห็น เพราะตามปกติผู้ใหญ่มักจะมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากน้อย อาจมีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งมาแล้ว โดยครูอาจจะตั้งคำถามที่แน่ใจว่านักศึกษาสามารถตอบได้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีความภูมิใจในความสามารถของตน

4.3 การจัดอุปกรณ์การสอน ควรให้เข้าใจง่ายและมีส่วนสัมพันธ์กับความสนใจ และความต้องการของนักศึกษา เพราะหากครูจัดบทเรียนไม่ตรงที่อัธิบายดังนักศึกษาจะเก็บความเบื่อหน่าย ด้วยตัวอย่าง นักศึกษามีน้ำเสียงที่บ่งบอกความสนใจของครู เช่น ไม่สนใจกับการที่จะวางแผนหรือหันมาใส่ไว้ หรือเอาเงินมาฝากธนาคารออนไลน์เพื่อต้องการดอกเบี้ย ทั้งนี้ เพราะนักศึกษารู้ว่าตนเองไม่มีน้ำเสียงจะชุนเจือครอบครัว แต่เขา มีความสนใจกับบทเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องว่าทำอย่างไรจึงจะเพิ่มรายรับให้กับครอบครัว ทำอย่างไรครอบครัวจึงจะมีความสุข ฉะนั้น การเลือกบทเรียนและอุปกรณ์การสอนครูควรจะใช้นักศึกษาเป็นส่วนประกอบ

5. ให้บทเรียนใช้ได้กับทั้งนักศึกษา จำนวนมากที่สุด เป็นความจริงที่ว่า ทุกคนจะเรียนได้ดีที่สุดในเมืองที่เรียนนั้น สอนความต้องการของตนมากที่สุด จะนั้น ครูผู้สอนจะต้องพยายามทราบถึงความต้องการนั้น โดย

5.1 พยายามสอนตามความต้องการของนักศึกษา ว่ามีความสนใจอะไร โดยจัดให้มีการสัมภาษณ์ถึงความต้องการของแต่ละบุคคลก่อน และทำความตกลงกับนักศึกษา เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่จะสอน เพื่อจะเป็นแนวทางการสอนของครู และเพื่อให้นักศึกษาได้รู้จักมุ่งหมายของตนว่าได้รับอะไรจากการเรียนรู้ในภาคนี้มี

5.2 หากทางให้นักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วกลับมาบรรยายถึงความสำเร็จที่ตนได้รับ จะไม่มีความสามารถอธิบายถึงประสบการณ์ที่ผ่านไปได้อย่างชัดเจนเท่ากับบุคคลที่เพิ่งผ่านประสบการณ์ใหม่ ดังนั้น นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประสบผลสำเร็จทันทีน่าภูมิใจ จะเป็นผู้ชูงใจนักศึกษาใหม่ ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น บทเรียนนี้ (2527 : 21-42)

5.14 ครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่

ไม่ว่าเราจะกำลังคิดถึงการศึกษาผู้ใหญ่ในรูปแบบใดก็ตาม ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนส่วนใหญ่ก็คือบรรดาครูที่สอนเป็นบางเวลา พวกรึไม่ได้มีอาชีพเป็นครูโดยตรง และบรรดาผู้ทำการสอนเฉพาะวิชา (Tutors) โดยทั่ว ๆ ไปแล้วบรรดาท่านเหล่านี้มามาจากกลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้คือ ครูที่สอนประจําในโรงเรียน ข้าราชการพลเรือนและบุคคลในวงการธุรกิจและการค้าขาย ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปนั้นจะเข้ามาสู่การศึกษาผู้ใหญ่เมื่อมีโครงการที่จะต้องทำ และก็เป็นงานที่หวังว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยเป็นกลุ่มแรก ในอัตราภานันด์โดยทั่ว ๆ ไปแล้วเขาเหล่านี้เป็นส่วนที่มีการศึกษามากที่สุดในชุมชน รวมทั้งเป็นส่วนสำคัญมากของสังคมด้วย เนื่องจากความจำเป็นดังนี้มาจึงถูกพิจารณาเป็นแหล่งวิทยาการที่จะช่วยให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ นั่นคือ เขาถูกสั่นสะเทือนว่าต้องมีความรับผิดชอบที่จะช่วยสอนให้แก่บรรดาผู้ใหญ่นอกจากการสอนประจำในโรงเรียน สิ่งนี้คือความรับผิดชอบของครุทุกคนอาจจะไม่เต็มใจรับก็ได้

ข้าราชการพลเรือนเป็นกลุ่มวิชาชีพอีกกลุ่มนึงซึ่งเข้าถึงฐานของสังคม สามารถให้ความช่วยเหลือได้แม้ว่าจะปราศจากพื้นฐานทางด้านการสอน เพราะว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารนั้น ก็คล้ายกับกลุ่มนี้ ๆ ที่มีความรู้ในสาขาวิชาของตนที่อาจจะฝึกหัด และทำการสอนในบางวิชาได้ ประชาชนทางด้านธุรกิจและการค้านั้น โดยเฉพาะในเขตตัวเมืองอาจจะให้ความช่วยเหลือได้อย่างมาก บรรดาแม่บ้านก็สามารถอบรมเจ้าในกลุ่มพิเศษนี้เช่นกัน เพราะว่าสามารถช่วยในการจัดการห้องด้านการศึกษาให้พื้นฐานได้เป็นครั้งคราว โดยเฉพาะพวกรึมีคุณสมบัติพร้อมและอาจจะช่วยเหลือประจำต่อไป ของการศึกษาผู้ใหญ่ได้ด้วย

มีลักษณะที่สำคัญ ๆ ร่วมกันอยู่สองประการในบุคคลเหล่านี้คือ เขาเหล่านี้เป็นบุคคลที่ค่อนข้างจะมีธุรกิจมากและส่วนมากเขามักจะขาดประสบการณ์และศิลปะทางด้านการศึกษาผู้ใหญ่ ด้วย ไม่ว่าเขาจะเป็นครูที่สอนประจำในโรงเรียนหรือนักธุรกิจก็ตามจะต้องทำงานตลอดทั้งวัน การทำงานมากที่ต้องทำและเป็นสมาชิกของสมาคมอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น เขายังต้องการเวลาในการทำงานมาก ในทำนองเดียวกัน โดยส่วนใหญ่แล้วเขาก็ขาดประสบการณ์ทางการศึกษาผู้ใหญ่ และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมในด้านเทคนิคการสอนผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่แล้วจึงไม่ใช่ของง่ายสำหรับเขาที่จะเตรียมเอกสารหรือการที่จะเข้าสัมมาร์ทเรียนและทำการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่

ในการพิจารณาวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ในด้านการสื่อสาร และวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในวงการศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า บังต้องเพรียญกับสิ่งเด่า ๆ มองไม่แยกหนึ่ง การศึกษาผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบมากเมื่อเทียบกับการศึกษาในระบบและได้ทำหน้าที่ในด้านวิธีการ เช่น การอภิปรายกลุ่มที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันนี้ ควรจะปรับปรุงสื่อ พัฒนาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยไม่มีผลกระทบต่อวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่หน่วยงานจากการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากใช้กันอยู่ และเนื่องจากผู้ใหญ่จำนวนมากไม่สามารถจะมานั่งเรียนในห้องเรียนได้ จึงจำเป็นต้องจัดระบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ถ้าหากไม่สามารถจะเรียนในห้องเรียนได้ กรมการศึกษากอกโรงเรียน (2530 : 178)

5.15 แรงจูงใจของครูที่ทำภาระสอนผู้ใหญ่

แรงจูงใจที่สำคัญที่สุด คือการเสียสละ เวลาของบุคคลเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่ บุคคลส่วนมากเหล่านี้มีโอกาสศึกษาทั้งทางด้านการศึกษาและมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง มีความมุ่งมั่นที่จะใช้โอกาสนี้เพื่อแบ่งปันความรู้ทางด้านการศึกษาให้กับเพื่อนร่วมและหญิงที่มีโอกาสศึกษาน้อยกว่าตัวเขา โครงการเพื่อสร้างชาติสำคัญ ๆ ที่กระทำอยู่ในอัตราภาระแรงจูงใจด้านนี้มีอยู่เชื้มแข็งมาก และช่วยให้การเสียสละอย่างยิ่งที่ทำให้มีความสนใจต่อชุมชนเพิ่มมากขึ้น

แรงจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือแรงจูงใจที่เป็นหวังผลทางด้านการเงิน โครงการทางการศึกษาใหญ่หลาย ๆ โครงการได้ล้มเหลวไปเนื่องจากมองข้ามแรงจูงใจนี้ไป ค่อนข้างจะไม่ค่อยมีใครที่จะทำงานอย่างเต็มที่โดยไม่หวังอะไรมาก อาจจะเป็นไปได้ว่าเขาทำด้วยอุดมคติที่บุคคลควรประพฤติ แต่ว่าโครงการที่ล้มเหลวในการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่เน้นโดยสรุปถึงความคิดต่าง ๆ ที่ทำไปโดยไม่เห็นผลอะไรมากนักจะได้ผลลัพธ์ในทางลบมากกว่า บางคนอาจจะไม่ต้องการได้รับเกียรติคุณในการทำงาน หรือการให้บริการแก่คนอื่น ๆ เท่านั้น แต่ว่าสิ่งที่เขาต้องการนั้นคือผลที่ได้เป็นตัวเงิน สังคมที่ความมีน้ำใจเป็นสิ่งเด่นด้วยการทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติได้โดยการให้บริการฟรีและจะเป็นที่เสียสละอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามอาจโชคไม่ดีกับเนื่องจากคนส่วนมากให้ความช่วยเหลือเพื่อผลทางการเงิน และเขามีให้ความร่วมมือต่อไป ถ้าปราศจากผลที่ได้

เป็นเงิน ดังนั้นจึงไม่เป็นการฉลาดเลยถ้าหากมองข้ามความจริงข้อนี้ไป สุวัฒน์ วัฒนาวงศ์
(2524 : 41)

แรงจูงใจอีกประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุให้คนมาให้ความช่วยเหลือในการสอนผู้ใหญ่
เป็นบางเวลา ก็คือได้รับการอยู่บ่องทางฐานะในสังคม คนส่วนมากประณิษฐาที่จะได้รับความ
สำคัญในชุมชน

คนอีกจำนวนมากที่มีโอกาสทางด้านการศึกษาด้วยตัวของเขารอง อาจจะมีความสุข
กับการสอนผู้ใหญ่ พวกราคาได้มีโอกาสอภิปรายเรื่องราวทางวิชาการในบรรยายการที่ไม่เป็น
ทางการ แรงจูงใจด้านนี้จะเป็นจริงในการศึกษาผู้ใหญ่แบบเสรี ซึ่งช่วยให้เขาได้มีโอกาสสอน
วิชาที่ตัวเองมีความชำนาญเป็นพิเศษ คนส่วนมากสนุกสนานกับความสำเร็จของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
และก็เตรียมมากำหนดตัวบทธรรมชาติ ฯ เพราะว่าเขามีความสุขใจที่ได้สอน

เหตุผลประการสุดท้ายก็คือ บางคนต้องการสอนเพื่อเป็นการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
แล้วก็มีบางคนมีแรงจูงใจทางด้านนี้ โดยทั่วไปแล้วคุณครูที่สอนผู้ใหญ่ในชั้นเรียนที่

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเหตุผลหลักที่สำคัญ ฯ ว่าทำไม่คนจึงมาสอนผู้ใหญ่ในชั้นเรียนที่
จัดขึ้นมาในเวลา (Part-time adult classes) และอาจจะมีเหตุผลมากกว่าที่กล่าวมานี้
เป็นความสำคัญที่ควรนับให้ไว้คือว่าคนส่วนมากนั้นเข้ามาร่วมกิจกรรมเหตุผลมากกว่าหนึ่งและ เหตุผล
เหล่านี้อาจจะผสมกันไป

จุดประสงค์ของการให้มีความเข้าใจถึงคุณลักษณะและแรงจูงใจของผู้ช่วยเหลือแบบ
อาสาสมัครในงานการศึกษาผู้ใหญ่ ก็เพื่อที่จะช่วยให้ผู้จัดดำเนินการด้านนี้สามารถให้ความสนใจสนับสนุน
และให้กำลังใจเขาได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งถ้าหากเกิดบางสิ่งบางอย่างผิดพลาดที่จะได้เข้าใจ
ว่าทำไม่ดีเป็นเช่นนี้ ซึ่งจะช่วยให้หากทางแก้ไขได้ง่ายเข้า

สำหรับบุคคลที่มาช่วยแบบอาสาสมัครนั้น เขายังคงมีภาระเพิ่มมากขึ้นจากการหลักที่ทำ
ในเวลากลางวันอยู่แล้ว เขายังมีความเห็นเดียวกันทั้งไม่มีเวลาครับ เตรียมเอกสารเพื่อ
บรรยาย ตำรา และหนังสือเรียน โดยที่ว่าไปแล้วเราต้องการได้รับคำแนะนำเพื่อให้สามารถ
ทำการสอนได้อย่างดีที่สุด

โดยที่ว่าไปแล้วมิใช่เป็นการง่ายที่ทำให้ครูเหล่านี้มีโอกาสสนับสนุนงานด้านวิธีการ
สอน ดังนั้นอาจจะต้องเตรียมเอกสารประจำก่อนการสอนให้เข้ากับรายต่าง ๆ สามารถจัดขึ้นได้

ถ้าหากว่ามีครูเหล่านี้อยู่บ้างเพียงพอ ควรจะได้ชักชวนให้ครูทั้งหลายเตรียมด้านหลักสูตรรายชื่อหนังสือที่อ่านประกอบการเรียน วิธีการนี้จะช่วยได้อย่างมาก จัดทำหลักสูตรตัวอย่าง และหนังสือที่เสนอแนะให้เข้าอ่านเพื่อใช้ได้ถูกต้อง

การบรรจุผู้ทำการสอนแบบอาสาสมัครนี้มีความสำคัญ ในบางกรณีอาจจำทำได้ยาก มันจะ เป็นการง่ายเข้าถ้าหน่วยงานมีเครื่องเสียงคิริมหั้นการให้การบริการที่ดีด้วย เมื่อครูติดต่อ และทราบว่ามีภาระรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่โดยเฉพาะ เมื่อได้รับการบรรจุ ควรจะต้องให้ขัดเจนถึง ข้อผูกมัดที่คาดหวังจากครูผู้นั้น ในเวลาเดียวกันก็ไม่ควรจะทำให้ขาดสิทธิ์จากการหน้าที่ซึ่ง หนักมากนั้น

บรรดาครูผู้ทำการสอนเป็นบางเวลาในด้านการศึกษาผู้ใหญ่เนื่องมีความสำคัญอย่างมาก และ เขาควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างดี ด้วยความระมัดระวังและ เข้าใจถึงความช่วยเหลือที่เขา จะกระทำให้โครงสร้างต่าง ๆ ได้รับผลสำเร็จ เขายังต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในแนวหน้าของกิจกรรม ทั้งหลายและมีความกระตือรือร้นในงานด้านการศึกษาผู้ใหญ่

